

PETROSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre 2 kor. Egészévre 8 kor.
Fél évre 4 „ Egyes szám ára 20 fillér

Felelős szerkesztő:
ZÁDÓRY KÁROLY.

Laptulajdonos:
FIGULI ANTAL.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz czimzendők. — Hirdetések, valamint nyilvtéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

Egy év Petrozsény közéletéből.

Minden különös figyelemre méltó mozzanat, vagy jelenség nélkül létünk a múlt év s vele a XIX ik század. Tizenkettőt ütött Szilveszter éjjelén az óra éppen úgy, mint minden éjjelen s még azt sem kutatjuk, hogy az első, vagy az utolsó kalapácsütésre felhangzó harangzugás jelzi e az idő-átmenetet, csak azt tudjuk, hogy letűnt a múlt év, sőt hogy benne vagyunk a XX-ik században és hogy a most élő nemzedék az időszámításnak ilyen átmenetét nem éli meg. Tehát egy év is jelentőséggel bír az emberi-sőt a köz-ségi életben is.

Ha visszatekintünk a letűnt évre, különösen is Petrozsény község múlt évi közéletére, mint az események krónikása, hírlapírói tisztünk elutasíthatlan követelményének igyekszünk eleget tenni az által, ha csak jellemző, ismertető fővonásaiban is feltüntetjük a község közéletét, mely a helyhatósági ténykedésben, az állami törvényhatósági- és községi közigazgatás közvetítésében s ellátásában domborodik ki s igen alkalmas arra, hogy következtetést vonjunk le belőle.

Első sorban az önkormányzati jog legfőbb letéteményese, a községi képviselőtestület ténykedését ismertetjük általánosságban, a mennyiben intézkedéseiről esetről-esetre referáltunk:

Volt összesen 11 közgyűlés, melyekben 175 ügy nyert elintézt.

Nem a mennyiség, hanem az ügyek minősége karakterizálja a képviselőtestület közhasznu

tevékenységét, mint a közéleti szellem kifejező megtestesülését.

A községi háztartás parancsoló szükségként tette a képviselőtestület kötelességévé az önadóztatást. És a képviselőtestület az adózó polgárok érdekeit szemelött tartva, a takarékoság elvét követte a lehetőség korlátai között, bár nem zárkozhattott el a köztekintetek követelményének teljesítése elől.

Tekintettel arra, hogy Petrozsénynek csaknem kizárólagos bevételi forrásául a pótdadó szolgál s az adminisztráció költsége tekintélyes összeget igényel, mégis, sokkal kisebb népességű községekéhez aránylag a 27% pótdadót úgy kell tekintenünk, mint az ész és okszerűen alkalmazott takarékoság folyamánát.

A közpénztár előirányzott bevétele volt 25617 kor 56 fillér s tényleg befolyt 21310 kor. 20 fillér; a kiadások fedezésére 25617 kor 82 fillér volt a költségvetésben felvéve s a tényleges kiadás volt 23820 kor 15 fillér. Jóllehet merültek fel előre nem látott oly kiadások, melyeknek teljesítése elől kitérni nem lehetett.

Nem egyizben foglalkoztatta a képviselőtestületet a piacz-, a községi szervezet, — a Barcsay-ház megvétele, — a kir. járásbíróság, — a gymnasium, — a bányásziskola kérdése s több oly közérdekű fontos ügy, melynek elintéztése a viszonyok mérlegelésével kapcsolatos körültekintő s czéltudatos határozatra várt. És a képviselőtestület, a helyes irányt követte a saját hatáskörében és a törvénykorlátai között.

A községi szervezkedés ügye immár a véglebonnyolítás stadiumába jutott. Legközelebb meg-

ejtik a választás aláeső községi képviselők választása és az esetleges felebbeztésre való tekintet nélkül az új képviselőtestület megalakítása, valamint a tisztújítás is.

A Barcsay-ház megvétele tárgyában hozott határozatot a törvényhatóság jóváhagyta s ezzel ezen ügy is elintézt nyert, csak a végrehajtás van hátra.

Részletesen ismertettük annak idején, de a felvetett kérdés keretében ezuttal is említést kell tennünk a képviselőtestület azon indékedéséről, hogy az érintett közintézmények: a telekkönyvi hatósággal felruházott kir. járásbíróság, a gymnasium segélyezése s nyilvánossági jellegének kieszközlése, a bányásziskola felállítás s a kir. adóhivatal létesítése érdekében szerkesztett emlékiratokat számos tagu küldöttség által terjesztette a magas kormány elé s ezen ügyekben a hivatalos döntés legközelebb megtörténend s a biztató jelenségekből következtetve biztató reménnyel nézhetünk az elé.

Az érintett eljárás szintén a múlt év fontosabb és kimagasló közéleti mozzanatát képezi, melynek jelentőségét annak idején méltatván; attól ezuttal eltekintünk.

Az ügyforgalmi adatok, a végrehajtó organumok tevékenységét illusztrálják. Közigazgatási iktatóba bevezettetett 8475 ügy s ebből az év elején intéztés alatt állott 79, a többi érdemi elintézt nyert. Ezen ügyek, említést alig érdemlő kivétellel Dombora László jegyző által intéztettek el, ki e mellett az állami anyakönyvekbe bevezett 315 születési, 227 halálozási és 81 házasságkötési esetet; vezette a közgyűlési jegyzőkönyveket s általán a községi adminisztrációt.

„Petrozsény és Vidéke” tárczája.

A mentő.

Dr. Halmosi Sándor tanár figyelmesen jártatja körül tekintetét, lepke-fogóját meglebegtetve lépked tova a süri eserjékkél szegélyezett erdei tisztáson.

Kabátja facon-jára feltűzdel lepkék sokasága a szenvedélyes rovargyűjtőről tanuskodik, ki szívesen feláldozza szabadidejét egy pár lepkéért, hogy azzal gyűjteményét gazdagíthassa.

Egy, az erdő szélén levő terebélyes tölgy felé irányítja lépteit, hová mielőtt leülne, megegyszer körülnéz s minthogy egyetlen lepkét sem lát a verőfényes légben röpködni, zöld lepke-fogóját, mint valami zászlót, beleüti a földbe s pihenése közben ünelégtől mosolyal szomléli a szép színpompájú lepkéket.

Alig maradt pár percig ülve, midőn egy ritka nagyságu szép példány a „óvszimón”-nak röpült el fölötte, mit a tanár megpillantva, lepkefogójával rohant utána.

Szemeivel folyton a lepkét ügyelve, már jó idő óta szalad utána, midőn egyszer csak megbótolva elterült a pázsitos földön. Amint felkelt, először is a lepkéket vizsgálta meg, nem történt-e valami bajuk, aztán vissza tekintett s zavartan észlelte, hogy két heverő leányban botlott meg, kik pajkosan nevettek ő rajta.

Az első pillanatban szeretett volna eltűnni, de aztán fölébredt benne is a gavallér, odalépett a leányokhoz, udvariasan köszönt, bocsánatot kért figyelmetlenségéért és bemutatta magát.

— Csalmáry Vilma barónő vagyok, anakanövérem br. Hollós Katalin — szolt mosolyogva a leányok egyike.

Egy pillanatig némán szemlélték egymást, mintha valamikor régen találkoztak volna, úgy tetszett a leányoknak, vagy talán ehhez hasonló alak jelent meg gyakorta álmaikban.

A tanár felismerte őket, az általa megmentetteket. Hányszor vádoltam magamat, hogy észrevétlenül távoztam körükből, mielőtt megismertek, mi előtt megtudták volna, hogy ki vagyok. És ime most itt vannak, de nem szólhatok, nem mondhatom, hogy én vagyok az ő megmentőjük, hogy én ereszkedtem a mélybe alá, hová a csusról lezuhantak s karjaim közt vittem a turista menedékházig. Most már késő, hisz régen volt, annak már három éve. De hát — fűzte gondolatát a tanár — mi is volna annak a czélja?

— Ön szenvedélyes rovargyűjtő mint látom, — törte meg a csendet Vilma barónő.

— Az vagyok barónő! Szép gyűjteményem van, melyben az öt világrész minden rovára található.

— De nem Ön gyűjtötte mind, hanem vásárolt is — kérde Katalin barónő.

— Én gyűjtöttem barónő, egytől-egyig.

— Sokat utazott akkor. Ó! Istenem, mily boldog Ön ki annyit járt, annyi mindent látott. Mi most három éve voltunk Svájcba s azóta sehova sem utaztunk, atyám nagyon félt, mert egy turista-kirándulás alkalmával unokanövéremmel együtt eltévedtünk és alázuhantunk. Egy férfi, nevét nem tudjuk ki volt, mentett meg minket s övéink közé vitt és mielőtt atyám köszönetet mondhatott volna neki, eltűnt, ismeretlen ki-

vánt maradni. A kalauz, ki neki megmentésünkben segédkezett, mondta el, hogy egy tanár volt hazánkából, végző beszédét Vilma s figyelmesen vizsgálta Halmos tanár arcát, ki mindinkább elpirult.

— Szabad egyszer megtekinternünk gyűjteményét tanár ur? kérde Katalin szemeit ráemelve a férfira.

— Hogyne! Nagyon szívesen állok méltóságtoknak minden délután rendelkezésükre. Lakásom és gyűjteményem az innen pár kilomaternyre fekvő D. város főter 19. sz. alatt van.

Még pár percig társalogtak, aztán elváltak.

Halmos Sándor, midőn egyedül maradt. utánuk nézett:

— Mégsem csalódtam, ok azok — mondta.

Szemeivel követte a leányokat s midőn azok végkép eltűntek, megfordult és indult ő is hazafelé.

Utközben többször mondogatta: Megtartom magamnak...

Pár nap mulva kocsí állott meg a tanár lakása előtt, melyből három hölgy szállott ki.

Csalmáry barónő volt Vilma leányával és Katalin baronesszel, ki szinte elmaradhatlan volt Vilmától, annyira szerették egymást, mintha nem is unoka, hanem édes testvérek lettek volna.

Gondolataik, izlésük s egész lélek-világuk teljesen egyezett, talán innen származott az a nagy vonzalom, mely őket a szeretetben egyesítette, ugyanyira, hogy ketten vélték egy nőt képezni s mindent együtt tettek, nem volt egymás előtt titkuk, boldogok voltak, mert nem ismerték az annyi viszályt okozó „én”-t.

Halmos tanár az ajtóig ment eléjük s a legszíve-lyesebben üdvözölte a hölgyeket.

A kir. bíróságoktól 1358 iktatószám alatt bevezetett több mint 10000 kézbesítendő ügydarab érkezett s mindannyi kézbesítettet.

A községi bíróság jegyzőkönyvi tárgyalás mellett 2200 ügyet: intézett el.

Egyenes államadó befolyt 11597 kor. 67 fillér; községi pótdadó 20259 kor. 05 fillér; közmunka adó 2255 kor. 75 fillér

Védőkötelezettségének teljesítésére felhívott 225, katonai szolgálatra alkalmasnak talált 45 egyén.

Mindezen adatok, a községi közigazgatással felmerülő teendők ellátására vetnek világot s arra engednek következtetni, hogy az eddigi munkaerővel a községminisztérium követelményeinek megfelelni nem lehet.

A község önkormányzati jogától elválaszthatlan kötelesség teljesítésének ideje elérkezvén, a legközelebbi jövő a hivatott tényezők elutasíthatlan feladatává teszi, hogy Hunyadvármegye népesebb s legnagyobb forgalmu községének közigazgatása oly organizációval birjon, mely a kulturális és egyéb kötelességeiből reá váró fontos feladatok teljesítése szempontjából immár el nem odázható.

KÜLÖNFELEK.

Halálozás. A körlehetlen sors gyászba borított egy főúri családot s elvitte, egy kora özvegyiségre jutott férj; „Minden-ét.” Schreiner Józsefné szül.: Ehrenberg-Gayer Miczi baróné f. hó 9-én, életének legszebb virágában jobboldali szenderült. Nem jött váratalánul mégis megdöbbenté értesült Petrozsényi és vidéké közén ségei a gyászesetről, mely a legszelebb körben felkelté s meghatóan juttatta kifejezésre az őszinte igaz részvétet. Az áldott, művelt és nemes lelkű urnó valódi mintaképe volt a női erényeknek s mint ilyen szerette, nagyra becsülte a ki csak ismerte. Ezernyi arczról tükröződött le a bánat a végtiszírelet adásánál f. hó 11-én d. u. 1 órakor. Megható volt a gyászpompá-melynél impozansabb Petrozsényben nem volt még. Szóts János főesperes-plébános végezte a gyászszertartást, mely után felhangzott a petrozsényi dalárda gyászenéke:

„Ki szívünkön hön ölel
Halál szakasztja el
S mi könyezünk!”

— Leányom és Katalin nagyon kíváncsiak voltak tanár ur, az Ön rovargyűjteményét megtekinteni s e célból jöttünk, ha lesz szives azt nekünk megmutatni. És szinte el is feledtem, mi nem láttuk egymást többször úgy hiszem, s illő hogy megismerkedjünk, mielőtt valakitől sziveseséget kérünk. En Csalmary Béla br. neje vagyok.

Dr. Halmos Sándor, tanár vagyok. Végtelen örülök a szerencsének, hogy ily magasrangú látogatóknak mutathatom meg szerény gyűjteményemet választott tanár.

Aztán bevezette vendégeit a gyűjteményhez s a legapróbb részletekig menő magyarázatokkal szolgált.

Közel két órai mutogatás után a hölgyek távozni készültek, midőn Vilma baróné egy kis szekrényke üvegfülede alatt Cs. V. betűs monogrammal ellátott fehér batiszt zsebkendőt pillantott meg, melyen a bárói korona is díszlett. Ráismert sajátjára s névvel kérdezte a tanártól:

Hát ez micsoda rovar tanár ur?

Halmos elpirult és szörnyen haragudott magára hogy azt a zsebkendőt elfeledte elrejteni. Nevetve mondta, hogy az emlék.

— Valami édes emlék fűződik hozzá ugy-e, hogy oly nagy becsben tartja — jegyezte meg Katalin.

Déznem, hisz azon a mi czimérünk látható, három holló reptél, a középső holló csőrével tart egy nyakékot. Nezd csak Vilma a te neved kezdő betűi Cs. V. látható figyelmeztetést leányt a baróné.

Ugy van — szolt a Férő leány — majdnem egyszerre.

Halmos tanár megsemmisülten nézett maga elé,

Mért hullnak könyeink,

Ha szenvedéseink

Műlnak s több bánatot

Nem érezzük?”

A megindító gyászenék második versszakasának elhangzása után a koszorúkkal s remekül festett bárói czimerekkel borított gyászkocsira helyezték az égbe szállt lélek díszes érzekoporsóba zárt porhüvelyét, felendült a bányazenekar gyászindulója s mint az öt keresztény hitfelekezet templomaiban zugtak a harangok s a livazényi hidig galog, majd szánok és fogatokon a szurduki családi temekkezési helyre kísérték s az egyházi szertartás végeztével ott öröknyugalomra helyezték a kihált hámvakat. A gyászoló család a következő jelentést adta ki:

Alulírottak fájdalomtól megtört szívvel jelentik a forrón szeretett hitves, gyermek, testvér, nevében Schreiner Józsefné szül.: Ehrenberg Gayer Miczi baróné folyó hó 9-én reggel negyed 7 órakor, élté 23-ik évében, boldog házasságának negyedik hónapjában rövid szenvedés után élté virágában történt gyászos elhunytát. Felejthetlen drága halottunk e hó 11-én d. u. 1 órakor a Szurdukban fog örök nyugalomra térneti, az engesztelő szentmise-áldozat pedig e hó 12-én d. e. 9 órakor a helybeli róm. káth. szentegyházban a Mindenhatónak bemutatanni. Rövid boldogság után pihenj édesen békében, drága emléked szívünkben élni fog örökön örökké! Petrozsény, 1901. január 9-én. Schreiner József férj, Ehrenberg-Gayer Benő és neje szül. Apostol Mária szülők. Ehrenberg Olga, Ehrenberg Gyula, Ehrenberg Jeanette, testvérek.

Külön szántra helyezve szállították a szebbnél szebb koszorúkat a gyönyörű fekvésű temekkezési helyre. Koszorúkat küldtek:

„A korán elhalátnak” Petrozsényi bánya igaz-

gatói és tisztviselői.

„Aluljárt édesen” Andreies János és neje

„Emléked szívünkben marad” Petrozsényi bánya

kezelő és tisztviselői.

„Miczi Tantinnak” Duda, Didi és Baba

„Nyugodjál békében” Gymnasiunai bizottság.

„Őszinte fájdalomunk jeléül” Petrozsényi bánya

alkalmazotti kar.

„Igaz részvételt” Rosenbergné Ignácz és Családja.

„Az édes jó Miczikének” Rosenhátiak.

„Béke legyen poraid felett” Petrozsényi bánya al-

gatói és tisztviselői.

„Szeretlet jeléül” Micziknek” Vertán család.

„Őszinte szeretet” Tribus családtól.

„Legyen édes pihenésed” Petrozsényi kaszinó.

„Isten veled” Sternberg család.

tudta, hogy most el kell mondani, miként jutott a zsebkendő birtokába és vissza kell adni tulajdonosának s e gondolat fájdalommal töltötte el keblét. Visszaadni az egyetlen emléket, mely egy boldog órára emlékezteti, melyet csokjával halmazott els gyakorta szorított keblére, mint régen tulajdonosát, midőn lebecsülte a a szédítő melységbe karjaiba szorítva vitte a turista menedékházba. Aztán mindinkább erősebb lett elhatározása, hogy nem adja vissza, hisz egy édes emlék az neki a multból s a jkai esendessen mozogtak:

— Megtartom magamnak.

Nem lenne szives tanár ur felvilágosítással szolgálni, mint jutott e zsebkendő birtokába — kérde szárazon a baróné.

Sőt minden felrejtés kikerülése végett kötelességemnek tartom azt — mondá a tanár és folytatta. — Ezelőtt három évvel Svájcba utaztam és turista kirándulásokat gyarkorta tettem. Egy napon, miní kirándultam a hegység legnagyobb pontját megmászva, távcsővetem gyönyörködve hordoztam a szép kilátást nyújtó tájon körül, s egy szomszédos magaslaton, melytől széles szédítő melység választott el, két nő alakot pillantottam meg, kik, mint észleltem valamely társaságtól eltévedtek s kendőt lobogtattak felem. Mielőtt viszozhattam volna az üdvözlést, láttam az egyik nő mint sikult el és rántotta magával a másikat. Megborzadtam a látványtól s kalauzommal siettem oda, övemre kötelel erősítettem s lebecsajtottam magamat a melybe. A szikla oldalából egy nagy bokor nőtt ki s az fölfogta az egyik hölgyet, a másik, minthogy össze voltak kötve, turista szokás szerint, ott esüngött a levegőben.

— Ah, borzalmas — szolt közbe a baróné.

Ifj. Pallacsek Miksa. Csímpa 1901 január 9.

A Társulat tanítói kara. 1901 január 9.

Dr. Schukel Jenő és neje 1901. január 9.

„Unserer unvergesslichen Mitzi“ Feri und Mari Familie Heinrich.

„Isten Veled“ Kendrey Gyula és neje.

„Legyen édes örök álmod“ Jakabfi és neje.

„Őszinte részvét jeléül“ Henrik Viktor és neje.

„Igaz tiszteletből“ Marek Mór és családja.

„Micziknek“ Dr. Bottenstein Samu és neje.

„Őszinte részvétből“ Váradi Vilmos és neje.

„Igaz szeretetem jeléül“ Klárád.

Sárosy József (érez koszoru)

Wéber János.

„Petrozsény és Vidéke“ Szerkesztősége és Kiadó-hivatala.

E szomorú eset alkalmából:

„Hullt könyű a hamvadó porra,

Alszik Ó, nem ébred fel zajára.”

Eljegyzés. Baresay István, petrozsényi birtokos s községi virilisképviselő, eljegyezte: Budapestén Tallacsek Ferencz, a volt brassói köszénbánya részv. társulat petrozsényi volt bányagazgatójának művelt lelkű szép leányát, Mariska kisasszonyt. Szívöl gratulálunk a megkötetendő szép frigyhez.

Eljegyzés. Bauer Izidor petrilla-csímapi kereskedő, eljegyezte Karpeles Elza kisasszonyt, Karpeles Lajos petrilla csímapi fűrészgári gondnok kedves leányát. Szívöl gratulálunk.

— **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter Sztróin y Román vajdahunyadi m. kir. vasgyári főmérnököt bányatanácsossá nevezte ki. Ezen kinevezés által oly férfit tüntetett ki a miniszter, a ki nemcsak kitünő képzettségű, kiváló szakember, hanem hazafias ügynek lelkes pártolója és a társadalmi életnek tevékeny, buzgó munkásságu tagja. A kinevezés általános örömet keltett mindenfelé.

Lemondás. Dr. Solyom-Fekete Ferencz ny. törvényszéki elnök és ügyvéd önkéntes lemondása következtében az ügyvédi lajstromból töröltetett. Irodáját Dr. Réthi Gyula ügyvéd vette át.

— **A petrozsényi kaszinó** f. hó 6-án d. u. 6 órakor tartotta évi rendes közgyűlést Andreies János elnök akadályoztatása folytán és megbízásából Polgár Lajos elnöke alatt, mely alkalommal a mult évi zárszámadás megvizsgálatott s pénztárnoknak a felmentvény megadatott s a tisztújítás Havas János körelnök vezetésé alatt megejtetvén, elnökké: Andreies János, alelnökké: Polgár Lajos, titkárrá: Kendrey Gyula, pénztárnokká: Sternberg Bertalan, gazdává: Henrik Viktor s könyvtárnokká: Nagy Miklós újból és egy-

Halmos ránézett, nem felelt rá semmit, csak folytatta:

... A kötelet elvágtam s a esüngő leányt karomba véve leereszkedtem a melybe, ott elhelyeztem aztán a bokron levőt vettem le. Ájultan fekiédtek ottan a nagy vérvesztésé folytán. A vért letörültem róluk és sebeiket bekötöttem. Időközben leereszkedett a kalauz is ő egyik, én a másik nőt véve ülembe a menedékház felé tartottunk. Utközben a karjaimon levő nő felnyitotta szemeit, de, nemskóra bágyadtan esükdtek le szempillái. En, mielőtt a menedékházba léptünk volna, hol már nagy társaság vitatkozott az eltévedtek keresési módja fölött, kezéből a göresösen szorongatott zsebkendő melylyel azelőtt integetett, kivettém, gondoltam, megtartom magamnak emlékéül a boldog óráknak, melyben egy szép nőt karjaim emelgettek. Bevittük a leányokat s átadtuk hozzátartozóiknak, aztán eltűntünk.

— Ez a zsebkendő története, méltóságos asszonyom — végzé elbeszélését a tanár s körülhordozta tekintetét a hölgyeken, kiknek szemben köny esillogott.

A három hölgy odalépett a tanárhoz. A baróné és Katalin kezét szorongatták s Vilma pedig, a nyakába borult, mert nem volt a tanárnak három keze.

Mi voltunk azok a leányok tanár ur, hálálkodott Vilma és Katalin barónó.

— Sohse feledem el, örökre lekötelezettjei maradtunk rebegett Csalmary Béla baróné.

Halmos tanár szerényen utasította vissza a hálálkodókat:

hangulag megválasztattak s a választmány és a felügyelő bizottság megalakított.

— **A vármegyei közgyűlésből.** A múlt hó 29-én Déván tartott törvényhatósági bizottsági közgyűlés által a loavató bizottságba választottak a hátszegi kerületben Szilvássy Aladár és ifj. Buda Géza, a főispán által kinevezettek: Goró Antal, Naláczy Ákos és Simén Gy., a borellenőrzőbizottságba, a hátszegi járásban: elnök grf. Thoroczky Miklós, tagok: Puj Zsigmond és ifj. Buda Géza; a petrozsényi járásban, elnök: Andreis János, tagok: Kósa Mihály és Rudolf József; a puji járásban, elnök: Lészay János, tagok: Puy Árpád és Kenderessy Ferencz. A körjegyzők nyugdíjintézet választmányába beválasztottak: Andersen László, Réthi Lajos és Simionás János.

— **A felrobbant dinamit áldozata** lett Kovács András aninoszai bányász szerencsétlen felesége, ki szokás szerint ebédet készített folyó hó 9-én délben. A takaréktüzhely körül foglalatzkodott s szénrel tüzelt s egy óriási dördülés rázkódtatta meg hirtelen a levegőt, a takaréktüzhely vasszillánkokká forgácsolva semmivé lett, az épület téglafalazata szerte omlott, a tetőzet darabokra törölve hullott szerteszét. A megremült lakosok a szerencsétlenség színhelyére siettek s ott találták a romok között Kovács Andrást ronsolt aggyal, haldokolva. A bányásznak 15 éves fia és 3 éves lánykaja messzire eldobva eszméletlenül feküdtek a hóban, ruhájuk foszlányokban lógott le róluk, de egyébként testi sérülés nem látszott rajtuk. Az esetről azonnal telefon-jelentést tettek a petrozsényi bányagazgatósághoz s dr. Bottenstein Samu bányorvos a szerencsétlenség színhelyére hajtott s gyógykezelés alávette az életveszélyesen megsérült asszonyt, kinek életben maradásához nincsen semmi remény s a két gyermekre vonatkozólag konstátálta, hogy azok sérülése jelentéktelen. A szerencsétlenséget az okozta, hogy Kovács András egy nedves fagyos dinamit-patront tett a tüzhelybe száradni, miről az aszszony mit sem tudván erősen fűtött és a nagy hősgégtől a dinamit felrobbant, az is lehet, hogy a robbantó gyutacsot is oda tette Kovács, mert anélkül még a tűzben sem szokott felrobbani a dinamit. Ez az eset is bizonyítja, hogy a legszigorubb ellenőrzés dacára mily meg gondolatlanul, mily könnyelműen bannak a bányászok ezen robbanó anyaggal, melyet csak a bányában szabad nekik az előirt szabályok betartása és szigorú elszámolás mellett használni. Ha ezen eset legalább intő példaként szolgálna a jövőre.

— **Lukats Béla** volt kereskedelemügyi miniszter f. hó 8-án a délutáni órákban a Dunába vetette magát s ott lelte halálát, mely az egész országban felkeltette a részvétet. Mint miniszter Petrozsényben is volt s fényesen és lelkesülten fogadta a közönség az azidőszert épülőfélben volt szurduki ut munkálatainak megtekintése alkalmából

— Azt tettem csak, mit minden férfi tett volna helyemben.

— De hát miért kívánt ismeretlen maradni? — kérde a három nő csaknem egyszerre.

— Mert elejét akartam venni a hálalkodásoknak s elhatároztam, hogy a zsebkendőt megtartom magamnak — felelé a tanár s a kis szekrény födelét felnyitva a zsebkendőt kivette odanyújtá Vilma bárónőnek.

— Nem, nem! — távolította el a leány — tartsa meg magának — emlékül! . . . — s mélyen jelentősegteljesen nézett a tanárra.

Midőn távoztak, a tanár kezét gyöngéden szorította meg a két leány, mit sietett Halmos megcsókolni s boldogan ígérte meg hogy másnap vendégük lesz.

A kosi eltiint s Halmos tanár szobájába vonulva mondta:

— Talán mégis tudnék szeretni.

Csalmáry Vilma bárónő gondolataiba merülve tilt Katalin unokanővére mellett s nem figyelt anyjának a tanárt dicsérő szavaira. Fülebe csengett e két szó:

— „Megtartom magamnak” . . .

Aztán gondolatát tovább fűzte ilt a kocsiban.

— Milyen jó lenne, ha azt mondaná egyszer nekem:

— Megtartalak magamnak. — Ezt susogták aikkai midőn esendes magányában ábrándozott s képzeletében maga elé varázsolta a bátor férfit, a ki őt, az ismeretlen, élete kockáztatásával megmentette, akit magas műveltsége s férfiúi erényei az ő eszményképévé avattak.

Jól eset lelkének s lángoló szívének, hogy éjjel, nappal, s álmában mindig e nemes férfi alakja lebegett előtte.

Folyt. köv.

— **A F. M. K. E. évnegyedes gyűlése.** Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület, mely József főherceg ő Fensége legmagasabb védnöksége alatt, már tízenyolcz éve nagy nemzeti missziót teljesít a Felvidéken, január 8-án tartotta meg évnegyedes közgyűlését Nyitrán, Thuróczy Vilmos cs. és kir. kamarás elnöke alatt. Az igazgató választmány örvendetes tudomásul vette az elnökségnek Clair Vilmos főtitkár által előterjesztett jelentését, amely szerint az egyesület 1900 évi bevétele 18.000 koronával kedvezőbb az előirányzott összegnél. Új tagokul 1900. szeptember óta 122-en léptek be, köztök 5 alapító, 8 örökös, 41 rendes és 68 pártoló tag. Nagy lelkesedéssel fogadta a gyűlés az elnökségnek azt a jelentését, hogy a F. M. K. E. gyuták, a melyek alig három hónapja kerültek a közforgalomba — máris 838 koronát jövedelmeztek az egyesületnek, stb.

— **A kereskedelmi alkalmazottak érdekében,** azok szolgálati viszonyainak szabályozása tárgyában a kereskedelmi miniszter törvénytervezetet alkotott, mely a változott kereskedelmi és gazdasági viszonyok követelményének megfelelőleg rendelkezik. A törvénytervezet főbb rendelkezései közül megemlítjük, hogy írásbeli szerződéshez köti a kereskedő és alkalmazott közötti jogviszonyt, szabályozza a munka időt és felmondási haláridőt s különösen is vegkielégítést köt ki az egy főnöknel hosszabb időt töltött alkalmazott részére s igényelve a kereskedelmi alkalmazottak anyagi helyzetének javítása, biztosítása s erkölcsi tekintélyének emelése s megszilárdítása. Ezen ügygel az ipar és kereskedelmi kamarák s szaktestületek foglalkoznak behatóan s véleményük meghallgatása után a miniszter a törvényhozás elé terjeszti a javaslatot, mely kétségtelenül törvény erőre emeli,

— **A halak védelme.** Darányi földművelésügyi miniszter jutalomdíjakat utalványozott azoknak az erdőőröknek, a kik a vidra, jégmadár és vizirigó halrabló madarak üldözésében és irtásában kitűnnek.

— **A tél.** A Zsivölgyben se nagy meleg, se nagy hideg nem szokott lenni. A legidősebb emberek is alig emlékeznek oly hideg télre mint a mostani. De általában minden felül nagy hidegről értesítenek. A szegény madarak beröptnek az ajtón, ablakon a kapuk alatt s enyhelyeken meghuzódnak s éhségtől elcsigázva vánszorognak s majd elhullanak, megfagynak. Az emberek is sokat szenvednek a nagy hideg miatt. A dévai kózkórházba két vándorló mesterlegényt szállítottak be, kiknek kezük, lábuk elfagyott. A mi szerahojaink sem ácsorognak a piacon a 20—21 fokos hidegben; behuzódnak a korezmába, vagy elszegődnek dolgozni s most nem olyan rártartósak mint máskor. Az éhség és hideg őket is elcsigázza.

— **A farsang fecskéje.** Egy hete hogy beköszöntött a farsang s mindenütt készülnek a bálakra. Petrozsényben és vidéken azonban minden csendes, csak az ex. ref. hitközség által február hó 2-án tartandó bál előkészületeiről vettünk értesülést. Ez a bál az idei farsang fecskéje, melynek 50 tagu rendezőse társadalmi körének előkelőbb osztályából alakult s mindent elkövet arra nézve, hogy ezen jótékony célú bál úgy erkölcsileg, mint anyagilag fényesen sikerüljön, a mire van is örvendetes kilátás.

— **Köszönet nyilvánítás.** Boldogult, felejthetetlen nóm elhalálozása alkalmából a részvét oly maghatóan s oly mérvben nyilvánult, hogy ezért a magam és a mélyen snjtett rokonok nevében ez nton is hálás köszönetemet nyilvánítom.

Petrtila 1901. január 6.

Vassi János.

Szerkesztői üzenetek.

„Egy nő” aláírással helyből a következő levelet vettük:

Tek. Szerkesztő Ur! Becces lapja ez évi 2-ik, vagyis mult számának vezércikkében szépen megírt eszmét pendített meg, melynek ezéja az ugynevezett „vadházasságok” kiirtása, vagy legalább is azok számának apasztása.

Helyes! Igaza van! A mit a törvény tilt; a mit a társadalmi felfogás elítél; a minek következményei annyira károsok; a mi nem nyugszik a tiszta erkölcs alapján: azt ki kell irtani, mint a beteg testből a kórananyagot.

Ámde tekintsük ezt a — fájdalom — ma már szociális kérdést közelebről s világítsuk meg annak

másik oldalát úgy, a mint a mindennapi élet tapasztalatai előtűntetik s arra a meggyőződésre jutunk, hogy a házasságonkívüli együttélésre utalt felek nem okai annak — a legtöbb esetben, — hogy törvényes házasságra nem léphetnek.

A házassági kötelék felbontására nincsen meg gyakran a törvényes ok, de meg van a különválásnak olyan indoka, mely a házasságok együttélését lehetetlenne teszi. Ily esetben a törvény nem bontja fel a házasságot, nem engedi meg az újabb, törvényes házasságra lépést.

De van ennél még nyomatékosabb indok is, a mit i. mindennek rugója: — a pénz, helyesebben ennek a hiánya.

A szerencsétlen házasságok eseteinek indító oka számtalanszor anyagi, — igen sokszor erkölcsi alapon nyugszik.

Nem kelek a saját nemem védelmére s elismerem, hogy sokszor a gyengébb nem uralkodás-vágya, összeférhetlen természete, a férj jövelmével arányban nem álló, tehát annak romlását, anyagi pusztulását okozó pazarlása, az együttélést kizárja s ily sajnálatos esetekben a háztartás mellözhetlenné teszi a házasságon kívüli együttélést annál is inkább mert a törvényes válás elháríthatlan nehézségekbe ütközik.

A válás pénzbe, még pedig sok pénzbe kerül.

Mennyivel könnyebb a gazdagoknak. Válnak, átadják ügyüket ügyvédnek s az mindenben eljár. Mit tegyen a szegény bányász, vagy iparos? Sem pénze, se ideje nincsen, de nem is képes ügyében eljárni.

A társadalom nagyon szigorú az erkölcsi szabályok alkalmazásában. Jó! de tegye lehetővé a szabályok betartását. A válás, házasságkötés legyen díjtalan, akkor, a kik önhibájukon kívül nem felelhetnek meg az erkölcsi szabályoknak s ezért kitaszítja őket a társadalom; igyekezni fognak, hogy netekintessenek erkölcsteleneknek. Hiszen az ilyen szerencsétlenek is számolnak a következményekkel.

Nem állítom én azt, hogy az elválás megkönnyítése kívánatos. Nem! De a hol ennek kikerülhetlen szükségessége forog fen s erre meg van a törvényes indok is, ott legyen az eljárás gyors és olcsó. De mert nem az, a vadházasságokat a kényszerhelyzet teremti meg.

Ennyit kötelességemnek tartottam a b. lapjában felvetett kérdés megvilágítása érdekében megjegyezni, bár tudom, hogy a nagy társadalmi problema megoldásához gyenge erőmmel mivel sem járulhatok, de az itteni sajtószertü viszonyokat ismerve az igazságot el nem hallgathattam.

Fogadja s. t. b.

Petrozsény 1901. jan. 6.

Egy nő.

Közlöttük a beküldött észrevételeket s hogy sokban egyet értünk, igazolja az észrevételezett felszólalásunk, melyben elismertük, hogy fordulnak elő oly esetek, hogy a nő, vagy a férfi nem léphet törvényes házasságra, törvényessen fel nem bontott szerencsétlen házasság miatt. Ily esetben tanácsot és segédkezet kell nyújtani arra, hogy az ekként különéló hitvesek között a beke helyre állításuk, vagy, ha van rá alapos ok, az ily házassági kötelék, feibontassék, hogy a felek újabb törvényes házasságra lépessenek.

A hol pedig nem forog fer a törvényes házasságra lépést gátló akadály, ott minden lehető módon arra kell birti a vadházasságban élőket, hogy törvényesen egybekeljenek.

Családi, társadalmi és állami érdekek egyaránt parancsolják az itt nagymértékben divó vadházasságok megszüntetését. A kik ezen káros állapot orvoslására hivatnak, a közérdeknek tesznek üdvös szolgálatot kötelességük teljesítésével.

Azzal azonban nem értünk egyet, hogy a szegényeknek lehetlenné van téve az elválás, mert beigazolt szegénység esetén az illetékes kir. törvényszék hivatalból rendel ki képviselő ügyvédet.

Hogy a törvény nem engedi meg kicsinyes okokból a házassági kötelék felbontását, az a frigykötéssel létrejött jogviszony észszerű és természetes folyamánya, mely a családi élet, az utódok és a közérkölcsliség, szóval igen fontos közérdekek szempontjából bizonyításra sem szorul. A válás tehát csak is azon esetben szankezonálható törvényesen, ha két ros közöl a kisebbet kell választani.

Legelősebb beszerzési forrás jó óráknak 3 évi írásbeli jótállással.

Konrád János

óragyár és aranyárak szállításiháza
BRÜX (Csehország)

ajánlja legszigorubb kezességű 15 év óta legjobb híren álló gyártmányait.

Órák-, arany- és ezüstárakban

A cég a cs. és kir. birodalmi sással van kitüntetve. Birtokosa arany és ezüst kiállítási érmeknek, valamint ezekre menő írásbeli elismerő leveleknek. Az összes árak a cs. kir. fémjelző hivataltól vannak f. l. vizsgálva és fémjelezve. Megnemfelelő becsérölve vagy kívánatra a pénz visszaszolgáltatva lesz; ennélfogva minden kockázatot ki van zárva.

Valódi ezüst remt. óra frt 5.80, duplafedelű frt 7.75, jó nickel remt. óra frt 3.75; ezüst női remt. óra frt 7.75; valódi 14 kar. arany női remt. óra frt 14.—, arany gyűrűk drbja frt 2.25.

Valódi ezüst panczél-lánczok cs. és kir. fémjelzéssel 30 cm, hosszú 15 gr. nehéz súlyú frt 1.20, 20 gr. súlyú frt 1.50, 30 gr. súlyú frt 2.20.

Fizetés fejében bármely országbeli levélbélyegek is elfogadtnak.

A szállítás utánvét vagy az összeg előleges beküldése ellenében történik.

Gazdagon illusztrált arjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.
22—50

Petrozsényi piacon, csakis a főutcán keresek egy nagyobb üzleti helyiséget megfelelő raktárak, pincze, padlás és lakással.

Ajánlatok hozzám intézendők.

Steiner Ferencz,
nagykereskedő Déván.

3—6

Árverési hirdetés.

A Petrozsény és Vidéke Hitelszövetkezet igazgatósága közhírré teszi, hogy a szövetkezetbe elhelyezett és folyó évi szeptember hó végéig lejárt zálog tárgyak u. m. arany- és ezüstneműek, értékpapírok az alapszabály 25 §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett 1901 évi január hó 20. napján d. u. 2 órakor a szövetkezet helyiségében elfognak árvereztetni, mely árveréshez a venni szándékozók ezenel tisztelettel meghívtnak.

Petrozsény, 1900 decz. 17-én

Az igazgatóság.

Sándor József

építési vállalkozó

Petrozsény.

Elvállal bármily nemű építkezéseket, átalakításokat és bármely e szakba vágó munkálatok végzéseit, valamint tervezetek és költségvetések készítését a legutányosabb árak mellett.

Tisztelettel:

Sándor József

okl. kőműves-mester.

Új lisztkereskedés

Van szerencsém a helybeli és vidéki nagyerdemű közönségnek becses tudomására hozni, miszerint a főutcán **Grosz Hermann** féle üzlethelyiségben egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő fiok

Lisztkereskedést

nyitottam, hol állandóan friss és legkitünőbb minőségű lisztet, valamint mindennemű hűvelyes veteményeket tartok raktáron

Főtőrekvém mindig oda lesz irányítva, hogy gyors és pontos kiszolgálás által, legjobb minőségű és mindig friss lisztekkel olcsó árak mellett a nagyerdemű közönség teljes megelégedését kiérdemeljem és maradtam becses próbarendelésük reményében.

Petrozsény, 1901. jan. hó.

kiváló tisztelettel

David Isidor.

Törzsszűlet Hátszeg, fioküzlet Petrozsény.

Naponta friss élesztő.

Feltűnően olcsó árak!

Gyors és pontos kiszolgálás!

Termény-, lisztüzlet és vegyeskereskedés.

Tiszteletteljesen tudomására hozom Petrozsény és vidéke nagyerdemű közönségének, hogy a több mint egy évtized óta fenálló, **Steiner Vilmos-féle**

termény- és lisztüzletet

átvettem azt és a **vegyeskereskedést** Petrozsény főutcáján lévő **Steiner Vilmos-féle** házban az eddigi üzlethelyiségben folytatam s főtőrekvém leendő, hogy az itteni viszonyok között általános érzett szükséglet kielégítésére szolgáló ezen terményüzlet jó hírnevét ne csak fenartsam, hanem jutányos és jó árak kiszolgálásával fokozzam. Közvetlenül a termelőktől szerzem be s így nagyban és kicsinyben jutányosan szolgálhatom ki buza, rozs, tengeri, árpa, zab és mindennemű **aradi lisztáruimat**.

Ezen felül vegyeskereskedésemet is bátorodom a n. é. közönség kegyes pártfogásába a legmélyebb tisztelettel ajánlani.

Szűszer Bernát.

Mészáros és hentesüzlet.

Van szerencsém Petrozsény és vidéke n. é. közönségének mély tisztelettel jelenteni, hogy Petrozsény főutcáján a Malea hid mellett lévő Szokol Miklós-féle házban

mészáros- és hentesüzletet

nyitottam s folyton friss marha-, sertés- és juh-hús árak, fűstölt husok és hideg felvágottak jutányos árak mellett pontos kiszolgálásával igyekezni fogok, a mélyen tisztelt közönség nagyra becsült pártolását és kegyes támogatását kiérdemelni

Kiváló tisztelettel:

Molnár János,

hentes és mészáros.

Kitűnő munkáért a kolozsvári iparkamara által rendezett kiállításon díszérő oklevéllel s első jutalommal kitüntetve.

Hirdetmény.

A dévai főtéren, saját házamban és saját tulajdonomat képező, a Hollóhoz címzett realjogu gyógytáram, teljes gyógyraktárkészlettel, gyógytári laboratóriumokkal és minden hozzá tartozó raktár, pincze, padlás helyiségekkel, garzon vagy családi lakással 1901 április hó 1-jétől,

bérbe adom.

Bérleti feltételek nálam, vagy ügyvédemnél, Dr. Schulhof Zsigmond urnál Déván megtudhatók.

Steiner Ferencz,

nagykereskedő, a „Hollóhoz”
címzett realjogu gyógytár
tulajdonosa.

3—6

Déva, 1901. január 1.

HAZAI IPAR!

Wein Károly és Társai

szőlőgyár, KÉSMÁRK
elismert hírneves

Szepességi vászon

és

Damaszk árui

minden nagyobb üzletben kaphatók.

6—10

Gyáraiból származó minden darab áru

ezen védjeggyel van ellátva.

HAZAI IPAR!

Ny. Figuli Antal gyorsajtóján Petrosény.